

خبر

روسیه، آمریکا واردن بر سر سوریه توافق کردند

توافق سه‌جانبه در امان

● سخنگوی دولت اردن اعلام کرد که توافقی سه‌جانبه میان امان، مسکو و واشنگتن برای ایجاد منطقه کاهش تنش موقت در جنوب سوریه در اردن به امضا رسیده است. به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از خبرگزاری رسمی اردن «پترا»، «محمد المؤمّنی»، وزیر امور رسانه‌ای دولت اردن و سخنگوی رسمی دولت این کشور از توافقی سه‌جانبه میان روسیه، آمریکا و اردن برای ایجاد منطقه کاهش تنش موقت در جنوب سوریه خبر داد. المؤمّنی تأکید کرد نمایندگان سه کشور در اردن سند این توافق را در شهر امان امضا کرده‌اند. براساس این خبر این توافق همچنین از اقداماتی که در جولای گذشته برای ایجاد آتش‌بس در جنوب غرب سوریه اتخاذ شده بود، حمایت خواهد کرد. سخنگوی دولت اردن اعلام کرد این توافق گام مهمی در راستای تلاش‌های سه‌جانبه مشترک امان، مسکو و واشگتن برای متوقف‌کردن درگیری‌ها در سوریه و فراهم‌کردن فضایی مناسب برای ایجاد راهکار سیاسی پایدار برای بحران سوریه است. اردن، آمریکا و روسیه در جولای گذشته توافق کرده بودند از روند اعلام آتش‌بس در سوریه حمایت کنند. قرار بود این توافق‌ها به منظور فراهم‌کردن زمینه آتش‌بس دائمی در سوریه و تسهیل ورود کمک‌های بشردوستانه به این کشور اجرائی شود. روز گذشته نیز «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهور روسیه و «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهور آمریکا، بیانیه مشترکی درباره سوریه منتشر کردند و براساس آن پوتین و ترامپ از همه طرف‌های درگیر در سوریه خواسته‌اند تا به‌صورت فعال در گفت‌وگوهای صلح سوریه در ژنو مشارکت داشته باشند.

افشای جزئیات طرح ترامپ برای پایان مناقشه فلسطین-اسرائیل

قرارداد نهایی برای بحرانی قدیمی

● روزنامه نیویورکتایمز با انتشار گزارشی نوشت تیم رئیس‌جمهوری آمریکا طرح جدیدی را برای پایان‌دادن به نزاع میان فلسطین و اسرائیل تدوین کرده است که این طرح یا را از تمامی طرح‌های پیشین آمریکا فراتر می‌گذارد. به گزارش ایسا، این روزنامه به نقل از مسئولانی در کاخ سفید گزارش داد، تیم دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا که در ۱۰ ماه بر جوانب حل‌نشده نزاع میان فلسطین و اسرائیل متمرکز بود، درحال‌حاضر در زمینه فعالیت خود وارد مرحله جدیدی شده است و این تیم درصدد برداشتن گام‌های ملموسی است که روند صلح منطقه را از بن‌بست خارج می‌کند تا به چیزی دست ییابد که ترامپ آن را «قرارداد نهایی» می‌نامد. این روزنامه نوشتت این تیم «اسناد اولیه‌ای» را درباره مسائل مختلف مرتبط با نزاع میان فلسطین و اسرائیل جمع‌آوری کرده است و مسئولان پیش‌بینی می‌کنند که در جریان تلاش‌ها، مسائل مورد اختلاف موجود مانند وضعیت قدس و شهرک‌های یهودی‌نشین در کرانه باختری اشغالی بررسی شود. نیویورکتایمز نوشت، باوجوداینکه ترامپ از پایبندی خود نسبت به کشور فلسطین خبر داده است اما کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند طرح او درباره راهکار تشکیل دو دولت باشد. جیسون گرینبلات، فرستاده ترامپ در روند صلح خاورمیانه و مذاکره‌کننده ارشد او، گفت واشنگتن تصمیم ندارد طرح خود را بر طرف‌های ذی‌ربط تحمیل کرده و نمی‌خواهد یک «جدول زمانی ساختگی» را تدوین کند. او افزود: طرح ما تسهیل‌کردن و نه دیکته‌کردن توافق صلح می‌شکلی برای بهبود شرایط زندگی اسرائیلی‌ها و فلسطینی‌ها و وضعیت امنیتی در منطقه است. این روزنامه نوشت ترامپ و تیمش هیچ ابایی در اعلام جانبداریشان از اسرائیل ندارند؛ رئیس‌جمهوری آمریکا به‌تازگی اعلام کرد به این مسئله افتخار می‌کند که «دوست بزرگ» اسرائیل است. کشور گرینبلات و دیوید فریدمن، سفیر آمریکا در تل‌آویو نیز از یهودیان ارتدوکس هستند و همگی آنها رابطه محکمی با اسرائیل دارند. نیویورکتایمز نوشت: تیم ترامپ بر این باور است که وجود چند عامل باعث می‌شود که زمان برای ارائه طرحی جدید مناسب باشد که از جمله این عوامل تمایل شوراهای عربی برای دستیابی به راه‌حل نهایی در این درگیری‌هاست تا مجدداً تمرکز علیه ایران صورت بگیرد. در مقابل، ناظران بر این باورند که این طرح ممکن است با موانع خطرناکی مواجه شود که برخی از این موانع قدیمی و برخی جدید بوده و در سطح فلسطین، اسرائیل و منطقه است. برخی از کارشناسان می‌گویند، طرح ترامپ ممکن است بندهایی را برای اعتمادسازی‌ها بیآورد که هر طرفی از قبل با این بندها موافقت کرده باشند. این بندها برای اسرائیل شامل محدودکردن شهرک‌سازی‌ها و اعلام مجدد پایبندی به راه‌حل تشکیل دودولتی و دادن اختیارات بیشتر به فلسطینی‌ها در بخش‌هایی از کرانه باختری است اما درباره فلسطین ممکن است این بندها شامل بازگشت به همکاری امنیتی کامل با اسرائیل و اجتناب از تلاش‌ها برای پرسیمیت‌شناخته‌شدن از سوی طرف‌های بین‌المللی و توقف ارائه حقوق به خانواده‌های اسیران فلسطینی باشد.

ماجرای استعفای سعد حریری، نخست‌وزیر لبنان، در عربستان سعودی و ماندن او در این کشور هرروز ابعاد گسترده‌تری پیدا می‌کند و همچون داستانی معمایی با گذشت زمان، گرهی کشوده یا حتی افزوده می‌شود. در دو روز گذشته، روتیزر و واشنگتن‌پست در گزارش‌هایی به‌نقل از منابع آگاه به شرح رویدادهایی پرداختند که به استعفای سعد حریری منتج شده بود. روتیزر در گزارش روز گذشته خود به‌نقل از منبعی نزدیک به حریری و مقامات بلندپایه امنیتی و سیاسی لبنان نوشت: وقتی هواپیمای سعد حریری در روز سوم نوامبر در فرودگاه عربستان به زمین نشست، نخست‌وزیر لبنان شگفت‌زده شد، چراکه شاهزاده‌های سعودی و مقامات رسمی این کشور مثل روال سابق برای استقبال به‌صفت نشده بودند.

روتیزر در ادامه گزارش خود می‌گوید: در همان روز، ابتدا تلفن‌همراه سعد حریری توقیف شده و روز بعد هم او را مجبور کرده‌اند که در یکی از شبکه‌های تلویزیونی عربستان سعودی، در بیانیه‌ای استعفاي خود را از نخست‌وزیری اعلام کند؛ اقدامی که بار دیگر لبنان را به خط مقدم نزاعی بازمی‌گرداند که در حال تغییر خاورمیانه است؛ نزاع بین پادشاهی سنی محافظه‌کار عربستان‌سعودی و ایران شیعه. دشمنی میان این دو، موجب تحریک درگیری‌ها در عراق، سوریه و یمن شده است و حالا با خطر بی‌ثبات‌کردن لبنان روبه‌رویم؛ جایی‌که عربستان مدت‌ها تلاش کرده تا گروه حزب‌الله تحت حمایت ایران را به‌عنوان قدرت سیاسی اصلی لبنان و بخشی از ائتلاف حاکم تضعیف کند. منابع نزدیک به حریری می‌گویند عربستان به این نتیجه رسیده است که این نخست‌وزیر که یکی از هم‌پیمانان دیرینه عربستان و پسر رقیب حریری نخست‌وزیر ترورشده در سال ۲۰۰۵ است، باید برکنار شود زیرا تمایلی به رویارویی با حزب‌الله ندارد.

جهان

گزارش روتیزر و واشنگتن پست از چندوچون استعفای سعد حریری

معمای یک بازداشت

چند منبع لبنانی می‌گویند، ریاض امیدوار است که بها حریری، برادر بزرگ‌تر سعد حریری، جانشین او در نخست‌وزیری شود. به‌نظر می‌رسد بها در عربستان سعودی باشد، به‌همین‌دلیل از اعضای خانواده حریری خواسته شده که به آنجا سفر کنند تا با او بیعت کنند اما منابع می‌گویند که آنها از این کار خودداری کرده‌اند. یک منبع نزدیک به حریری به روتیزر گفت: هنگامی که هواپیمای حریری در ریاض به زمین نشست او بلافاصله متوجه شد یک جای کار می‌لنجد، هیچ‌کسی در آنجا منتظر او نبود. باین‌حال، عربستان گمانه‌زنی‌ها درباره آنکه سعد حریری را مجبور به استعفا کرده، رد کرده است و می‌گوید او یک انسان آزاد است. آن‌طورکه «واشنگتن پست» به‌نقل از منابع آگاه لبنانی گزارش داده، ماجرای از روز دوشنبه ۳۰ اکتبر آغاز شده است؛ یعنی زمانی که سعد حریری برای دیداری شخصی با محمدبن‌سلمان، ولیعهد عربستان، به این کشور سفر کرد. در این دیدار ثامر السبهان، وزیر مشاور امور خاورمیانه که یکی از مشاوران کلیدی بن‌سلمان است

از حمله موشکی به عربستان تا استعفای حریری

خاورمیانه در آستانه انفجار

بودیم که می‌توان از آن به‌عنوان خانه‌تکانی بن‌سلمان یاد کرد. ولیعهد جوان عربستان با این کار، امکان هرگونه شکل‌گیری مقاومت نظامی، سیاسی، اقتصادی یا رسانه‌ای را در نطفه خفه کرد. باین‌حال، این اقدامات می‌تواند دشمنان داخلی زیادی برای او برتراشد. در هر صورت او توانسته انفعال عربستان سعودی را کثاره زده و آن را با توجه به سیاست‌های داخلی و خارجی بازسازی کند. هر سه تحول از یک چیز نشان دارد؛ اینکه رهبری عربستان سعودی بیش از هر زمانی تشنه همکاری با آمریکا برای تقابل با ایران است. لبنان و تمامی منطقه قبلا نیز چنین وضعیتی را تجربه کرده‌اند. خلا رهبری در شرایط افزایش تنش‌ها چیز جدیدی نیست. آنچه جدید است، وجود یک اسرائیل فرصت‌طلب، حضور یک رهبری تهاجمی و عجول در رأس هرم قدرت عربستان و البته روی کار آمدن یک رئیس‌جمهور عجیب تحت فشار عربستان صورت گرفته باشد. البته محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان، به‌نظر برای این کار دلایل خوبی داشته است. تنش‌ها میان ایران و عربستان در حال بالاگرفتن است و بن‌سلمان می‌کوشد ایران را منشأ مشکلات منطقه نشان دهد. برای حریری، اداره دولتی که حزب‌الله را نیز دربر می‌گیرد، این تلاش بن‌سلمان را ناکام می‌گذاشت. درواقع دولت حریری به معنای همکاری یکی از نزدیک‌ترین شرکای ریاض با متحد ایران بود. نخست‌وزیری حریری درواقع این احساس را ایجاد می‌کرد که همزیستی با حزب‌الله و متعاقبا ایران در منطقه ممکن است. با استعفای حریری دیگر جای برای شک و شبیه باقی نمی‌ماند. در پرده دوم اتفاقات، هفته گذشته فرودگاه ریاض مورد حمله موشکی قرار گرفت که از خاک یمن شلیک شده بود. هرچند این اولین موشکی نیست که از سمت حوثی‌ها به سمت عربستان شلیک می‌شود اما زمان و برد این موشک، آن را به مسئله‌ای بحران‌زا بدل کرده است. عربستان نیز در واکنش به این مسئله بدون معطلی انگشت اتهام را به سمت ایران و حزب‌الله گرفت. در پرده سوم تحولات، شاهد دستگیری ۱۰ شاهزاده و ده‌ها تاجر و مقام ارشد در عربستان سعودی

رابرت مالی
معاون بخش سیاست در گروه بین‌المللی بحران

لبنان در سال‌های گذشته آینه خاورمیانه بوده است. بازیگران قدرتمندتر منطقه از لبنان به‌عنوان محلی برای جنگ‌های نیابتی‌شان استفاده می‌کنند؛ کشوری که در آن نزاع عربی- اسرائیلی و تقابل ایران و عربستان را به‌خوبی می‌توان دید. تحولات هفته گذشته نیز بار دیگر نشان داد که خاورمیانه با لبنان خوب تا نمی‌کند. در اولین تحول، سعد حریری، نخست‌وزیر لبنان، در عربستان سعودی استعفای خود را اعلام کرد؛ استعفایی که به‌نظر می‌رسد تحت فشار عربستان صورت گرفته باشد. البته محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان، به‌نظر برای این کار دلایل خوبی داشته است. تنش‌ها میان ایران و عربستان در حال بالاگرفتن است و بن‌سلمان می‌کوشد ایران را منشأ مشکلات منطقه نشان دهد. برای حریری، اداره دولتی که حزب‌الله را نیز دربر می‌گیرد، این تلاش بن‌سلمان را ناکام می‌گذاشت. درواقع دولت حریری به معنای همکاری یکی از نزدیک‌ترین شرکای ریاض با متحد ایران بود. نخست‌وزیری حریری درواقع این احساس را ایجاد می‌کرد که همزیستی با حزب‌الله و متعاقبا ایران در منطقه ممکن است. با استعفای حریری دیگر جای برای شک و شبیه باقی نمی‌ماند. در پرده دوم اتفاقات، هفته گذشته فرودگاه ریاض مورد حمله موشکی قرار گرفت که از خاک یمن شلیک شده بود. هرچند این اولین موشکی نیست که از سمت حوثی‌ها به سمت عربستان شلیک می‌شود اما زمان و برد این موشک، آن را به مسئله‌ای بحران‌زا بدل کرده است. عربستان نیز در واکنش به این مسئله بدون معطلی انگشت اتهام را به سمت ایران و حزب‌الله گرفت. در پرده سوم تحولات، شاهد دستگیری ۱۰ شاهزاده و ده‌ها تاجر و مقام ارشد در عربستان سعودی

رابرت مالی

ورود احزاب جدید به عرصه سیاسی ترکیه

یکه‌تازی اردوغان در خطر

تأسیس کرد. این اتفاق بعد از آن افتاد که او نتوانست برای انتخاب رهبری جدید به جای «بهجت لی» کنگره‌ای حزبی برگزار کند. اختلاف بین اکثرین و بهجت لی پس از آن مشخص شد که بهجت لی از تبدیل نظام سیاسی ترکیه به نظامی ریاست‌جمهوری حمایت کرد. طرحی که در نهایت موجب تقویت قدرت اردوغان شد. رسانه‌های طرفدار رئیس‌جمهور ترکیه مارال اکثرین را متهم به داشتن ارتباط با گروه فتح‌الله گولن می‌کنند که آنکارا آن را تروریستی می‌داند. درست است که این تحرکات قادر به کنارزدن حزب «عدالت و توسعه» نیست اما تا

حدودی گرایش‌ها و رویکردهای جدیدی را در کشور نشان می‌دهد. برای مثال تعدادی از نمایندگان حزب جنبش ملیونالیستی و حزب جمهوری‌خواه خلق در تأسیس حزب اکثرین حضور داشتند. این حزب شعار «ترکیه بهتر خواهد شد» را برای خود برگزیده است. تأسیس حزب اکثرین که مقلب به «بانوی آهنین» شده است و نیز اوج‌گرفتن دوباره ستاره عبدالله کل و ایجادشدن فرصت‌ها و تریبون‌های جدید در ترکیه، بیانگر بروز چالش‌های جدید در برابر اردوغان خواهد بود. رئیس‌جمهوری سابق ترکیه در میان توده‌های مردم ترکیه محبوبیت زیادی

را درباره چگونگی تعامل با حزب‌الله در لبنان و اینکه رویارویی با این گروه باعث بی‌ثبات‌شدن کشور خواهد شد، فاش کرده است. من فکر می‌کنم آنها (عربستانی‌ها) از چیزی که شنیدند خوششان نیامد. منابع آگاه در ادامه گفته‌اند که حریری طبق برنامه قرار بود روز دوشنبه، ششم نوامبر، مجدداً به لبنان سفر کند اما برنامه‌ها با تماس تلفنی روز دوم نوامبر عربستان به او به‌هم ریخت؛ در این تماس تلفنی تیم محمدبن سلمان از حریری خواستند که روز سوم نوامبر به عربستان سفر کند و تعطیلات آخر هفته را با محمدبن‌سلمان سپری کند. او راهی این سفر شد اما دیدار روز جمعه صورت گرفت و حریری شب را در خانه شخصی‌اش در ریاض سپری کرد. بخش هولناک ماجرا بعد از این اتفاق افتاد. ساعت هشت صبح روز شنبه حریری برای دیدار باین سللمان احضار شد. او با دو اتومبیل تیم بن‌سلمان و فقط با یکی از محافظان شخصی‌اش راهی کاخ سلمان شد، اما به‌ناگهان برای ساعت‌ها ناپدید شد. چندین ساعت بعد و حدود ساعت دو بعدازظهر، حریری در تلویزیون العربیه ظاهر شد و با انتقاد شدید از ایران استعفای خود را اعلام کرد. چنین لحنی درباره ایران از حریری بسیار غیرمنظره بود و هیچ‌کدام از نویسندگان متن‌های حریری هم از آن خبر نداشتند. حریری تا روز دوشنبه به خانه خود در ریاض بازنگشت و براساس گزارش‌ها این دو شب را در هتل ریتز کارلتون گذراند؛ یعنی جایی که شاهزاده‌های سعودی بازداشت شده در هفته گذشته به اتهام فساد هم در آنجا محبوس شده‌اند. اعضای خانواده حریری و دستیاران و سیاست‌مدارانی که توانست‌اند با او در شهر ریاض تماس برقرار کنند، می‌گویند او نگران بوده چیزی به‌جز اینکه «من حالم خوب است» نکوید. آنها می‌گویند او در پاسخ به اینکه آیا بازخواهد گشت فقط جواب می‌دهد: ان‌شاء‌الله!

رویداد

رد اتهام رشوه برای اخراج گولن از سوی آنکارا

● سفارت ترکیه در واشنگتن گزارش‌های منتشرشده درباره تلاش برای اخراج «فتح‌الله گولن»، روحانی منتقد آنکارا، به خارج از این کشور و از مسیر غیرقانونی را رد کرد. سفارت ترکیه در آمریکا در بیانیه‌ای اعلام کرد ادعاهای مطرح‌شده در زمینه تلاش ترکیه برای اخراج غیرقانونی گولن از آمریکا حقیقت ندارد و خنده‌دار و دروغ است. در این بیانیه آمده است: «آنکارا تلاش می‌کند گولن را از مسیرهای قانونی به ترکیه بازگرداند».

نسل جدید خاندان سعود در حال تربیت برای کشورداری

● محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان، تمام پیش‌فرض‌ها درباره چگونگی حکومت عربستان سعودی را از بین برد. به گزارش ایسا به نقل از دلی‌میل، او با هدف تحکیم قدرت خود تکنیک‌های سنتی رهبری سعودی را کنار گذاشت و به‌جای آن با سرعت بالا و بدون توجه برای به‌دست‌آوردن حمایت عموها و پسرعموهایش، سیاست‌های خود را اعمال می‌کند. محمد بن سلمان به‌خوبی می‌داند به‌تنهایی نمی‌تواند حکومت کند، به‌همین‌دلیل گروهی از شاهزادگان جوان را برای حضور در قدرت تربیت می‌کند.

افزایش درخواست‌ها برای استعفای جانشون

● «جرمی کوربین»، رهبر حزب کارگر بریتانیا و «صادق خان»، شهردار لندن، خواستار استعفای «پوریس جانشون» از پست وزارت خارجه انگلیس شدند. به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از روتیزر، به گفته صادق خان، جانشون به‌تازگی گاف‌هایی داده و اظهاراتی بر زبان آورده که موجب ناراحتی اسپانیا، آمریکا و لیبی شده است.

بازگشت آمریکا به مأموریت جنگی در افغانستان

● فارین پالیسی، در گزارشی از رویکرد جدید ترامپ برای بازگشت به مأموریت جنگی در افغانستان خبر داد. به گزارش خبرگزاری مهر، فارین پالیسی در گزارشی به نقل از مقامات پنتاگون نوشت «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهوری آمریکا به ارتش این کشور اجازه داده در کنار نیروهای امنیتی افغانستان عملیات نظامی خود را از سر بگیرد و در عملیات زمینی هم شرکت کند.

سفر اردوغان به خلیج فارس

● «رجب‌طیب اردوغان»، رئیس‌جمهور ترکیه، از امروز سفر خود به منطقه خلیج فارس را آغاز و به کشورهای قطر و کویت می‌رود. سفر اردوغان به این منطقه تا ۱۵ نوامبر ادامه دارد و او در این مدت در سومین کنفرانس استراتژیک ترکیه- قطر شرکت می‌کند.

ترامپ خطاب به «کیم»:

من هم به تو بگویم «چاق»!

● رئیس‌جمهوری آمریکا از اینکه رهبر کره شمالی او را «پیر» خطاب کرده انتقاد کرد و گفت من هرگز او را «چاق» خطاب نکردم، باین‌حال از تلاش برای دوستی با او کوتاهی نمی‌کنم. دونالد ترامپ همچنین صبح یکشنبه خود را با توییت‌کردن درباره دیدار روز گذشته «ولادیمیر پوتین»، همتای روس خود آغاز کرد و بار دیگر آتهایی را که مانع از بهبود رابطه واشنگتن- مسکو می‌شوند به باد انتقاد گرفت. او درباره دخالت روسیه در انتخابات آمریکا گفت: هربار که او (پوتین) من را می‌بیند، می‌گوید «من این کار را نکردم» و من هم واقعا باور می‌کنم که وقتی چنین چیزی می‌گوید کاملاً صادق است.

شرط اداره ورزش عربستان برای ورود زنان به ورزشگاه‌ها

● در پی اتخاذ تصمیم عربستان برای صدور مجوز ورود زنان به ورزشگاه‌های این کشور برای مشاهده رقابت‌های ورزشی، اداره کل ورزش عربستان برای ورود زنان به ورزشگاه‌ها شرط گذاشت. به گزارش ایلنا به نقل از اسکای‌پرس، بر این اساس، زنان سعودی برای ورود به ورزشگاه‌ها صرف‌نظر از اینکه تنها می‌آیند یا همراه یک مرد، فقط می‌توانند در بخش مربوط به خانواده بنشینند. این بخش از ورزشگاه‌ها برای نشستن زنان به‌طورکامل از بخشی که مردان در آن می‌نشینند، جداس‌ت.

گمانه‌زنی یک رهبرِ گرد برای بهبود روابط اربیل و بغداد

● یک رهبر کرد تأکید کرد، بغداد و اربیل پس از حصول میسررفتی جزئی در زمینه تلاش‌های میانجی‌گرانه آمریکا و دفتر سازمان ملل در عراق به سمت آغاز مذاکرات پیش می‌روند و این دو درحال‌حاضر وارد مذاکراتی جدی درباره موضوع حقوق کارمندان شده‌اند. همچنین یک چهره سیاسی کرد از تلاش‌ها برای اتحاد گروه‌های سیاسی کرد پیش از شروع مذاکرات با بغداد خبر داد.